دورۂ علوم و معارف اسلام
۲

ہُوالعلیم

امام شناسی

جلد دوّم

(تفسیر آیۂ اولی الأمر۔ وصایتِ امیرالمؤمنین علیہ السّلام)

تألیف

حضرت علاّمہ آیۃ اللہ حاج سیّد محمّد حسین حسینی طہرانی
قدّس اللہ نفسہُ الزکیّۃ

هو العزیز

امام شناسی

بحث های تفسیری، فلسفی، روائی، تاریخی، اجتماعی
درباره امامت و ولایت بطور کلی؛ و درباره امامت
و ولایت أمیرالمؤمنین علی بن أبیطالب و أئمه معصومین سلام الله
علیهم اجمعین
بالخصوص
درسهای استدلالی علمی متخذ از قرآن کریم و روایات
وارده از خاصه و عامه؛ و ابحاث حلی و نقدی
درپیرامون ولایت

لمؤلفه الحقیر
سید محمد حسین حسینی طهرانی
عفی عنه

هو العزيز

امام شناسی

جلد دهم

شامل مجالس روز پانزدهم ماه مبارک رمضان تا آخر ماه سنهٔ یکهزار و سیصد و نود و دو هجریّهٔ قمریّه

تفسیر منفصل آیهٔ أطیعوا الله و أطیعوا الرسول و أولی الامر منکم و بیان تمام وصایت و تمام ولایت حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام

دیگـر سلسـله احـادیثی اسـت از رسـول خـدا صلی الله علیه و آله کـه در آنـها حضـرت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب را به لقب خـاتم الأوصیاء و خـاتم الوصیّین و سیّدالأوصیاء و سیّدالوصیّین و افضل الأوصیاء نام برده است.

از جمله همان حدیثی است که از «غایة المرام» ص ٦١٩ حکایت نمودیم که حموینی با اسناد خود از جابر بن عبدالله انصاری روایت می‌کند که: روزی با رسول خدا در بعض از باغهای مدینه می‌رفتیم تا آنجا که گوید: چون به درخت خرمائی رسیدیم فریاد برآورد: **هَذا مُحَمَّدٌ سَیِّدُ الْاَنبیاءِ، وَ هَذا عَلِیٌّ سَیِّدُ الْاَوْصِیاءِ وَ اَبُو الْائِمَّةِ الطّاهِرینَ.**

«این است محمّد سیّد و سالار پیمبران، و این است علیّ سیّد و سالار اوصیای پیمبران و پدر أئمّهٔ طاهرین».

و نیز در روایات کثیری که به حدیث اَنَس مشهور است ذکر کردیم که رسول خدا به انس فرمود: **اَوَّلُ مَنْ یَدْخُلُ عَلَیْكَ مِنْ هَذَا الْباب اَمیرُ الْمُؤْمِنینَ وَ سَیِّدُ الْمُسْلِمینَ وَ قَائِدُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلینَ وَ خَاتَمِ الْوَصیّینَ.**

«ای انس اوّلین کسی که از این در بر تو وارد شود، اوست حکمران و فرمانروای مؤمنان و سالار مسلمانان و رهبر و پیشوای درخشان دست و پاها و چهرگان ، و خاتم اوصیای پیمبران».

و نیز از «غایة المرام» ص ٦٢١ حدیث ٢٣ نقل کردیم که ابن شاذان از طریق عامّه از حضرت رضا از پدرانش از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت می‌کند و در ضمن آن از رسول خدا سئوال شد: **وَ مَا الْعُرْوَةُ الْوُثْقَى؟ قالَ: وِلاَیَةُ سَیِّدَ الْوَصیّینَ. قیلَ: یا رَسُولَ اللهِ وَ مَنْ سَیِّدَ الْوَصیّین؟ قالَ: اَمیرالْمُؤْمنینَ...اَخی عَلِیُّ بْنُ اَبی طالِب.**

«ای رسول خدا دستاویز محکم خدا چیست؟ حضرت فرمودند: ولایت سالار اوصیای پیمبران. عرض شد: ای رسول خدا سیّد و سالار اوصیاء کدام است؟ فرمود: امیرالمؤمنین...برادر من علیّ بن ابی طالب.

و نیز ضمن حدیث مُناشده که امیرالمؤمنین در زمان عثمان در مسجد رسول خدا نمودند، در کتاب «علیٌّ و الوصیّة» از حموینی در «فرائد السمطین» با اسناد خود از سلیم بن قیس هلالی روایت می‌کند که امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: **اَنَا اَفْضَلُ اَنْبیاءِ اللهِ وَرُسُلِهِ،وَعَلِیُّ بْنُ اَبی طالِبٍ وَصیّی اَفْضَلُ**

اَلاَوصِیاءِ.

«من با فضیلت‌ترین پیامبران خدا و فرستادگان خدا هستم و علیّ بن ابی طالب وصیّ من با فضیلت‌ترین اوصیای پیامبران است».

و نیز مناوی عبد الرّؤف ابن تاج العارفین در کتاب خود «کنوز الحقائق فی حدیث خیر الخلائق» که در سنه ۱۳۲۱ در مصر طبع شده و در حاشیه «جامع الصّغیر» سیوطی می‌باشد در ج ۱ ص ۷۱ حدیثی را از دیلمی صاحب کتاب «فردوس الاخبار» در حرف اَلِف با اسناد خود از ابی ذرّ غفاری رحمة اللـه علیه آورده است که قالَ: قالَ رَسُولُ اللـهِ صلی الله علیه و آله وَ هُوَ یُخاطِبُ اَمیرَالْمُؤْمِنینَ عَلِیَّ بْنِ اَبِی طالِبٍ علیه السلام : اَنَا خاتَمُ اْلاَنْبِیاءِ وَ اَنْتَ یا عَلِیُّ خاتَمُ اْلاَوْصِیاءِ.

«ابوذر گوید که: رسول خدا در حالی که امیرالمؤمنین علیّ بن ـ ابی طالب علیه السلام را مُخاطب قرار داده بود می‌فرمود: من خاتم پیامبران هستم و تو ای علی خاتمِ وصیای پیامبران می‌باشی».

این حدیث شریف را شیخ سلیمان قندوزی حنفی در «ینابیع المودّة» ص ۷۹ با لفظ دیگری از حموینی در «فرائد السمطین» روایت کرده است قالَ اَبُوذَرّ: قالَ رَسُولُ اللـهِ صلی الله علیه و آله : اَنَا خاتَمُ النَّبیّینَ، وَ اَنْتَ یا عَلِیُّ خاتَمُ الْوَصیّینَ اِلَی یَوْمِ الدِّین.

و نیز قندوزی در «ینابیع المودة» ص ۸۰ از «مناقب» از حضرتِ جعفر بن محمّدالصادق از پدرانش علیهم السلام روایت نموده است که‌قالَ: کانَ عَلِیٌّ علیه السلام یَرَی مَعَ رَسُولِ اللـهِ صلی الله علیه و آله قَبْلَ الرِّسالَةِ الضَّوْءَ وَ یَسْمَعُ الصَّوْتَ، وَ قالَ لَهُ رَسُولُ اللـهِ : لَولاَ اَنّی خاتَمُ اْلاَنْبِیاءِ لَکُنْتَ شَریکاً فِی النُّبُوَّةِ، فَاِنْ لَمْ تَکُنْ نَبِیّاً فَاِنَّكَ وَصِیُّ نَبِیٍّ وَ وارِثُهُ، بَلْ اَنْتَ سَیِّدُ اْلاَوْصِیاءِ وَ اِمامُ اْلاَتْقِیاءِ.

«فرمود که: حضرت علیّ بن ابی طالب علیه السلام قبل از رسالت رسول خدا نور عوالم معنی را می‌دید، و صدای فرشتگان را می‌شنید، و رسول خدا به او فرمود: اگر من خاتم پیغمبران نبودم هر آینه تو با من در نبوّت شریک بودی، بنابراین گرچه بدین جهت پیغمبر نیستی لکن وصیّ پیغمبر و وارث پیغمبر هستی، بلکه تو سیّد و سالار اوصیای پیامبران و پیشوای متقیان می‌باشی».

و نیز حموینی در «فرائد السمطین» در آخر جزء دوم چون احوال حضرت مهدی قائم آل محمد را ذکر می‌کند می‌گوید:عَنْ اَبِی مُعاوِیَةَ عَنِ اْلاَعْمَشِ عَنْ عَبایَةَ